

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı

7/13124
6.K.119

İVEDİ

Sayı : B.06.0.GİGY.0.0-026.21 -2010/74622
Konu : İzmir Milletvekili Kamil Erdal
Sipahi'nin 7/13124 sayılı soru
önergesi

0-7 Temmuz 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 1 Nisan 2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-20952 sayılı yazıları.

İzmir Milletvekili Sayın Kamil Erdal Sipahi'nin 7/¹³¹²⁴~~12124~~ sayılı yazılı soru önergesinin
yanıtı ekte takdim kılınmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

T B M M
Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü
0 8 Temmuz 2010
Numara :

Ku. KV. md
08.07.10

T B M M
Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü
0 8 Temmuz 2010
No : 43696

13124

İzmir Milletvekili Kamil Erdal Sipahi tarafından verilen 7/12124 sayılı soru önergesinin yanıtı:

ABD Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan 2009 yılı Uluslararası Dini Özgürlükler raporunda, ABD'nin İstanbul Başkonsolosluğu tarafından ülkemizdeki dini azınlıklara verildiği belirtilen güvenlik eğitimiyle ilgili olarak Bakanlığımıza ulaşmış bir bilgi bulunmamaktadır. ABD Büyükelçiliğine, güvenlik işbirliğimizin çerçevesi ve sınırları içerisinde hareket edilmesi gerektiğine dikkat çekilmiş, raporda yer alan ifade hakkında izahat istenmiştir. Büyükelçilik yetkilileri tarafından, sözkonusu ifadenin gerçek durumu yansıtmadığı, Türkiye'yi ziyaret eden Amerikan vatandaşlarının güvenliğinin sağlanması amacıyla, özellikle Amerikalıların sıkça ziyaret ettikleri mekanlarda güvenlik bilincini artırmaya yönelik görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir.

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI

Dosya:

Tarihi:

Müsvt. : 20/04

Şb.Md. :

D.Mv. :

Gn.Md. :

Sayı : B.06.0.GİGY.0.0-026.21 -2010/74622

Konu : İzmir Milletvekili Kamil Erdal Sipahi'nin 7/13124 sayılı soru önergesi

İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

Yazanın

İliőigi :

Kayıt No:

İmam ÖZYILDIZ
Elçi
Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcısı

Ek: 1

Aydın Adnan ÖZGİN
Elçi
Araştırma ve İstihbarat Genel Müdürü

Birnur FERTEKLİGİL

Büyükelçi
Çok Taraflı Siyasi İşler
Genel Müdürü

Gelen Evrak :

Şb. Kayıt No.

Mübeyyiz

Y. Halit ÇEVİK
Büyükelçi
Müsteşar Yardımcısı

Feridun H. SİNİRLİOĞLU
Büyükelçi
Müsteşar

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı

İVEDİ

Sayı : B.06.0.GİGY.0.0-026.21 -2010/74622
Konu : İzmir Milletvekili Kamil Erdal
Sipahi'nin 7/13124 sayılı soru
önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 1 Nisan 2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-20952 sayılı yazıları.

İzmir Milletvekili Sayın Kamil Erdal Sipahi'nin 7/12124 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı ekte takdim kılınmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ek: 1

GİZLİ

T.C.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı

SERVİS NOTU

573.10.1

Kimden : Ayşe Şebnem Atasoy, Aday Meslek Memuru, AKGY

Kime : Sn. Yonca Özçeri, Daire Başkanı, AKGY

Tarih : 11.02.2010 / 110.6/

Sayı : 2010/AKGY/ 4

Konu : ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 2009 yılı Dini Özgürlükler Raporu hakkında ABD'li yetkililerin açıklamaları

Dağıtım : BÖZM (B) (N); MÖZM (B) (N); MÇKY (B) (N); MOAY (B) (N); MKAY (B) (N); SPGM (B) (N); AAGM (B) (N); AİGM (B) (N); KDGM (B) (N); SPGY (B) (N); ALGY (B) (N); GİGY (B) (N); ARTY (B) (N); KDGY (B) (N); Vaşington BE (B) (N);

Eki : [liste ve mektup.pdf]

110
Kaan İSENER
Eldi

Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcısı

1. Bakanlığımızda başka bir vesileyle AKGY-I Yonca Özçeri tarafından kabul edilen ABD'nin Ankara Büyükelçiliği siyasi memurları Diana Kramer ve Berna Keen, evvelce iletilen talep üzerine ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 26 Ekim 2009 tarihli "Türkiye'de Dini Özgürlükler Raporu"nun son bölümünde yer alan "ABD'nin İstanbul Başkonsolosluğu tarafından Türkiye'deki dini azınlıklara güvenlik eğitimi verilmiştir" cümlesine yönelik açıklamada bulunmuşlardır.

2. Kramer, adı geçen raporda yeralan ifadenin maksadı aşan biçimde kaleme alındığını gördüklerini, bunun tekrar etmeyeceğinden emin olunması gerektiğini, sözkonusu eğitim programının İstanbul'daki İngiltere Başkonsolosluğu, HSBC ve iki sinagoga gerçekleştirilen terörist saldırılarından sonra 2004 yılında uygulanmaya başlandığını, bu eğitimin verilmesine dair talebin esasen elden tevdi edilen örneği ekli listedeki kişi ve kuruluşlardan geldiğini, uygulamanın sadece terörist tehditlere karşı Türkiye'yi ziyaret eden ABD'li konukların güvenliğinin sağlanması amacını taşıdığını belirterek konuya açıklık getirmesi bakımından ABD'nin İstanbul Başkonsolosu Sharon Anderholm Wiener tarafından Saadet Partisi İstanbul İl Başkanı Erol Erdoğan'a 8 Şubat 2010 tarihinde gönderilen ekli mektubun örneğini tevdi etmiştir.

3. AKGY-I Daire Başkanı Yonca Özçeri, raporda yeralan ifadenin niteliğinin anlaşılabilir olduğu konusunda iki tarafın da hemfikir olmasından memnuniyet duyduğumuzu, bunun tekrarlanmayacağına yönelik taahhüdü not ettiğimizi, zira bu ifadenin tarafımızda rahatsızlık yarattığının bilinmesini istediğimizi, sözkonusu eğitimi alan kuruluşlara ilişkin örneği ekli listede ABD'nin yakın iş ilişkisi içerisinde bulunduğunu belirttiği okul, otel, şirket, polis merkezleri gibi kuruluşlara verdiği "güvenlik bilincini arttırmaya yönelik eğitimlerin", Türkiye'deki ilgili devlet kurumlarıyla yapılan belli bir anlaşmaya dayanıp dayanmadığını öğrenmek istediğimizi, güvenlik eğitimlerinin iki devlet arasında ortaya konan herhangi bir hukuki veya siyasi çerçevesi bulunup bulunmadığı konusunda açıklık olmadığını, "güvenlik eğitimi danışmalarına katılan" Fener Rum Patrikhanesi, Ermeni Patrikhanesi, Yahudi Cemaati, Süryani Katolik Cemaati, Hahambaşı veya Sarıyer Polis Merkezi gibi kişi ve kuruluşların bu konuda ABD Başkonsolosluğu'na kendiliklerinden mi başvurduklarını da merak ettiğimizi, güvenlik konusunun iki ülke ilişkilerinin özel bir boyutunu oluşturduğunu, bunun Bakanlığımızın farklı birimlerinin çalışma alanına girdiğini, ancak Türkiye'nin

GİZLİ

herhangi bir ayırım yapmaksızın tüm vatandaşlarının güvenliğinin sağlanması konusuna tavizsiz bir özenle yaklaştığını, aynı özenin Türkiye’de bulunan tüm yabancı uyruklu kişiler ve yabancı misyonlar için de uygulandığından emin olunmasını istediğimizi belirtmiştir.

Takdirlerine saygılarımla arz ederim.

Ek: liste, mektup

Minority elements and GOT offices that have received the training include:

<u>Institution</u>	<u>Type</u>	<u>Date</u>
Fener Patricate	SD Basic - Anti-Terror Training – Chem Bio Awerness	02/28/07
Armenian Patriarchate 04/22/08	SD Basic - Anti-Terror Training – Chem Bio Awerness	
Jewish Community	SD Basic - Anti-Terror Training – IED&Chem Bio Awerness	06/13/08
Syrian Catholic Com. 06/24/08	SD Basic - Anti-Terror Training – IED&Chem Bio Awerness	
Etiler TNP School	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	10/20/08
Sarıyer Police Department 01/20/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Sarıyer Police Department 01/20/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Sarıyer Police Department 01/22/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Armenian Patriarchate 02/19/09	Security Awareness - Attack recognition – IED-Reporting	
Fener Patriarchate	Security Awareness - Reporting– IED-Attack recognition	02/28/09
Sarıyer Police Department 03/10/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Sarıyer Police Department 03/12/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Rabbi Mendy Chitrik 04/27/09	Security Awareness - Attack recognition – IED – Chem Bio	
Sükrü Balı Police Academy 05/20/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Olympiad Stadium 12/15/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	
Governor's Office 12/17/09	Security Awareness - Reporting– IED&Chem Bio Awerness	

The foregoing list doesn't include businesses, schools, etc that received the counseling.

CONSULATE GENERAL OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

February 8, 2010

Mr. Erol Erdogan
Istanbul Provincial President
c/o Saadet Party

Dear Mr. Erdogan:

Thank you for your letter of December 23 in which you inquired about a reference in the U.S. Department of State's International Religious Freedom Report.

The U.S. Consulate General in Istanbul on occasion provides free security awareness consultations to security officials at organizations that have American staff or American visitors. These entities include some minority religious communities, as well as a host of other groups, including schools, hotels, private businesses, business organizations, and Turkish government institutions with which we have longstanding working relationships. This informal consultation program began in 2004 following the 2003 terrorist attacks on the British Consulate, HSBC, and synagogues in Istanbul.

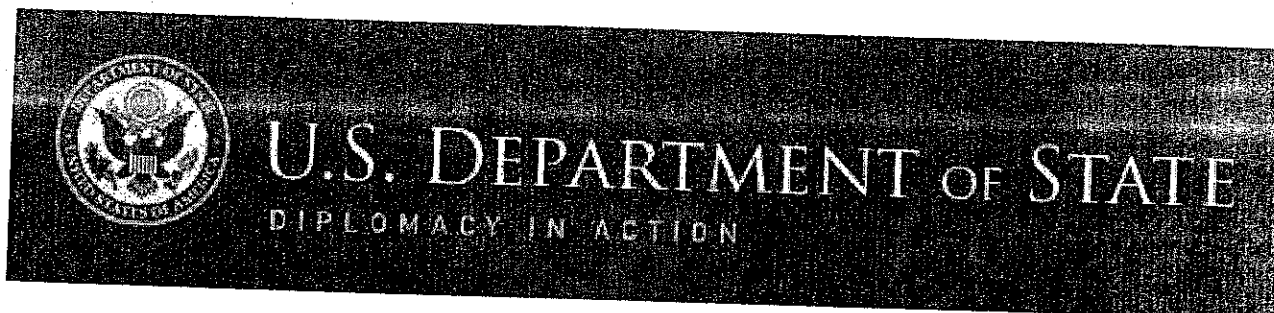
The guidance which the U.S. Consulate provides is intended to increase general security awareness, especially with regard to facilities that U.S. Government employees visit. The purpose of the consultations is simply to enhance the level of cooperation between security personnel and consult on the organizations' capabilities to confront terrorism threats and promote safety for both Turkish and American visitors. Consultations emphasize defensive measures only, and do not involve training with weapons of any kind.

Thank you for your interest in this matter and in the International Religious Freedom Report.

Sincerely,

Sharon Anderholm Wiener
United States Consul General
Istanbul, Turkey

1917 27 April 1917

Home » Under Secretary for Democracy and Global Affairs » Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor » Releases » International Religious Freedom » 2009 Report on International Religious Freedom » Europe and Eurasia » Turkey

Turkey

BUREAU OF DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS, AND LABOR

International Religious Freedom Report 2009

October 26, 2009

The Constitution provides for freedom of religion, and other laws and policies contributed to the generally free practice of religion; however, constitutional provisions regarding the integrity and existence of the secular state restrict these rights.

The Government generally respected religious freedom in practice. There was no change in the status of respect for religious freedom by the Government during the reporting period. The Government continued to impose limitations on Islamic and other religious groups and significant restrictions on Islamic religious expression in government offices and state-run institutions, including universities, for the stated reason of preserving the "secular state." Authorities continued their broad ban on wearing Islamic religious headscarves in government offices as well as public schools. The Government also continued to oppose "Islamic extremism." Religious minorities said they were effectively blocked from careers in state institutions because of their faith. Minority religious groups also faced difficulties in worshipping, registering with the Government, and training their followers. Although religious speech and persuasion is legal, some Muslims, Christians, and Baha'is faced some restrictions and occasional harassment for alleged proselytizing.

There were reports of societal abuses and discrimination based on religious affiliation, belief, or practice. Threats against non-Muslims created an atmosphere of pressure and diminished freedom for some non-Muslim communities. Many Christians, Baha'is, and heterodox Muslims faced societal suspicion and mistrust, and some elements of society continued to express anti-Semitic sentiments. Additionally, persons wishing to convert from Islam sometimes experienced social harassment and violence from relatives and neighbors.

The U.S. Government discusses religious freedom with the Government and state institutions as part of its overall policy to promote human rights. During the reporting period, embassy and consulate representatives met frequently with government officials and representatives of religious groups to discuss matters related to religious freedom, including legal reform aimed at lifting restrictions on religious minorities.

Section I. Religious Demography

The country has an area of 301,383 square miles and a population of 70.5 million. According to the Government, 99 percent of the population is Muslim, the majority of which is Hanafi Sunni. According to the human rights nongovernmental organization Mazlum-Der and representatives of various religious minority communities, the actual percentage of Muslims is slightly lower.

In addition to the Sunni Muslim majority, academics estimate that there are between 10 million and 20 million Alevis, followers of a belief system that incorporates aspects of both Shi'a and Sunni Islam and draws on the traditions of other

religious groups indigenous to Anatolia. The Government considers Alevism a heterodox Muslim sect; some Alevis and Sunnis maintain that Alevis are not Muslims.

There are several other religious groups, mostly concentrated in Istanbul and other large cities. While exact membership figures are not available, these religious groups include approximately 500,000 Shiite Caferis, 65,000 Armenian Orthodox Christians, 23,000 Jews, 15,000 Syrian Orthodox (Syriac) Christians, 10,000 Baha'is, 5,000 Yezidis, 3,300 Jehovah's Witnesses, 3,000 members of various other Protestant sects, and up to 3,000 Greek Orthodox Christians. There are also small, undetermined numbers of Bulgarian, Nestorian, Georgian, Roman Catholic, and Maronite Christians. Among these minority religious communities are a significant number of Iraqi refugees, including 3,000 Chaldean Christians.

The number of Syriac Christians in the southeast was higher before 1990; however, under pressure from government authorities and later under the impact of the war against the terrorist Kurdistan Workers' Party (PKK), many Syriacs migrated to Istanbul, western and northern Europe, or North and South America. Over the last several years, small numbers of Syriacs returned from overseas to the southeast, mostly from Europe. In most cases, older family members returned while younger ones remained abroad.

Section II. Status of Government Respect for Religious Freedom

Legal/Policy Framework

The Constitution provides for freedom of religion, and other laws and policies contributed to the generally free practice of religion; however, constitutional provisions regarding the integrity and existence of the secular state restrict these rights. The 1982 Constitution establishes the country as a secular state and provides for freedom of belief, worship, and the private dissemination of religious ideas. The Constitution prohibits discrimination on religious grounds.

Core institutions of the state, including the presidency, armed forces, judiciary, and state bureaucracy, have played the role, implied in the Constitution, of defending the country's tradition of secularism throughout the history of the republic. In some cases, elements of the state have opposed activities of the elected government on grounds that they threatened the secular state (see Restrictions).

Article 219 of the Penal Code prohibits imams, priests, rabbis, or other religious leaders from "reproaching or vilifying" the Government or the laws of the state while performing their duties. Violations are punishable by prison terms of one month to one year, or three months to two years if the crime involves inciting others to disobey the law.

There are legal restrictions against insulting a government-recognized religion, interfering with such a religious group's services, or defacing its property.

The Government observes the religious holidays/periods of Ramazan Bayram and Kurban Bayram as national holidays.

The Government does not recognize conscientious objection to military service, and those who oppose military service on religious grounds face charges in civil court and prison time.

Registration with the government is not mandatory for religious groups; however, unregistered religious groups have no legal standing and can face greater harassment. Any organization, including a religious group, has the opportunity to register as an association or a foundation but not on religious grounds.

While both foundations and associations receive equal protection by law, associations must be nonprofit by definition and can receive money only in the form of donations. A foundation has greater fiscal freedom and can earn income through companies to support the foundation. However, the process for becoming a foundation is substantially lengthier and more expensive. Parliament determines on an annual basis the minimum capital requirement for creating a foundation; in 2009 the minimum was set at approximately \$33,300 (50,000 lira).

There are several official categories of foundations, including minority community foundations, education foundations, and aid foundations. Since 1936, religious groups cannot register as minority community foundations and gain the legal rights

held by such foundations. There are 161 religious community foundations that existed during the Ottoman Empire that were grandfathered into the foundation system. New religious groups can apply to register as a "new foundation" (aid or education, for example). To begin the process, applicants must pay a sum, determined by the General Directorate of Foundations (GDF), correspondent to the extent of the foundation's charter. Applicants cannot limit the focus of their activities to one community, e.g., Christians. Religious community foundations are the only religious groups that can own real estate. A foundation of any category can be closed only by a court judgment, which provides some protection for religious community groups who are registered in this way. The foundations law also requires that a Turkish citizen be the administrative leader of any foundation.

For religious communities, becoming an association can take as few as three months with no capital requirement. A group must submit a registration application to the provincial governor's office to become an association and can immediately begin operating while waiting for confirmation from the association decision committee of the governor's office that its bylaws are constitutional. However, an association can also be closed by the provincial governor's office and has fewer legal protections on the local level. Associations are bound by the Civil Code to not discriminate on the grounds of religion, ethnicity, or race. As a result, associations focused on support for one religious group are not permitted.

The GDF regulates activities of all religious groups and their affiliated property. The GDF recognizes 161 "minority community foundations," including Greek Orthodox foundations with approximately 74 sites, Armenian Orthodox foundations with an estimated 48 sites, and Jewish foundations with 12 sites, as well as Syriac Christian, Chaldean, Bulgarian Orthodox, Georgian, and Maronite foundations. The GDF also regulates all charitable religious foundations, both Muslim and non-Muslim. The GDF assesses whether the foundations are operating within the stated objectives of their organizational statute.

In addition, the Government oversees Muslim religious facilities and courses through the Directorate of Religious Affairs (Diyanet), which is under the authority of the Prime Ministry. The Diyanet is responsible for regulating the operation of the more than 77,500 registered mosques and employing local and provincial imams, who are civil servants.

The Constitution establishes compulsory religious and moral instruction in public primary and secondary schools, with content determined by the Minister of National Education's Department of Religious Instruction. Greek Orthodox, Armenian Orthodox, and Jewish religious groups may operate schools under the supervision of the Education Ministry. The curriculums of these schools include information unique to the cultures of the three groups. The Ministry reportedly verifies if the child's father or mother is from that minority community before the child may enroll. Other non-Muslim minorities do not have schools of their own.

Article 24 of the Constitution provides that no one shall be compelled to reveal his or her religious beliefs. Although religious affiliation is listed on national identity cards, citizens can choose not to include a religion on their identity cards.

Restrictions on Religious Freedom

The Government generally respected religious freedom in practice. There was no change in the status of respect for religious freedom by the Government during the reporting period. The Government continued to impose limitations on Muslim and other religious groups and significant restrictions on individuals' Muslim religious expression in government offices and state-run institutions, including universities, for the stated reason of preserving the "secular state."

On July 30, 2008, in a suit brought against the ruling Justice and Development Party (AKP) by the Chief Prosecutor in March 2008, the Constitutional Court found the AKP guilty of serving as a center for antisecularist activities in violation of the Constitution. Six judges voted to ban the party; however, the Constitution requires that at least seven judges vote in favor of banning for a party to be closed. The 11-member court instead agreed to halve the party's state funding.

Some members of the military, judiciary, and other branches of the bureaucracy continued to wage campaigns against what they label as Islamic fundamentalism. These groups view religious fundamentalism as a threat to the secular state. The National Security Council and Turkish General Staff categorize religious fundamentalism as a threat to public safety.

According to Turkish human rights organization Mazlum-Der and other groups, a few government ministries dismissed or barred from promotion civil servants suspected of antistate or Islamist activities. Reports by Mazlum-Der, the media, and others indicated that the military periodically dismissed religiously observant Muslims from military service. Such dismissals were based on behavior that military officials believed identified these individuals as Islamic fundamentalists, which officials believed could indicate disloyalty to the secular state. There also were reports of non-Muslim religious leaders being identified and portrayed as threats to national security during military training.

According to Mazlum-Der, the military charged soldiers with lack of discipline for activities that included performing Islamic prayers or being married to women who wore headscarves. According to the military, officers and noncommissioned officers were dismissed periodically for ignoring repeated warnings from superior officers and for maintaining ties to what the military considered Islamic fundamentalist organizations. In August 2008 the Government reported no military dismissals, while in its December 2008 session it issued 24 dismissals, five of which pertained to alleged Islamic fundamentalism.

Mystical Sufi and other religious-social orders (tarikats) and lodges (cemaats), banned officially since the mid-1920s, remained active and widespread. Some prominent political and social leaders continued to associate with tarikats, cemaats, and other Islamic organizations.

Three applications on the issue of conscientious objection were pending with the European Court of Human Rights (ECHR) at the end of the reporting period.

The Government interprets the 1923 Lausanne Treaty as granting special legal minority status exclusively to three recognized groups--Armenian Orthodox Christians, Jews, and Greek Orthodox Christians--although the treaty text refers broadly to "non-Muslim minorities" without listing specific groups. This recognition does not extend to the religious leadership organs. The Armenian and Ecumenical Greek Orthodox Patriarchates continued to seek legal recognition of their status as patriarchates rather than foundations, the absence of which prevents them from having the right to own and transfer property. Additionally, because the Government requires all places of learning to be under the control of the Education Ministry, the Greek Orthodox and Armenian Orthodox chose not to train their ministry in the country.

In 1974 the High Court of Appeals ruled that minority foundations had no right to acquire properties beyond those listed in their 1936 declarations, and the state seized control of properties acquired after 1936. An amended foundations law governing religious minority property rights, which became effective in February 2008, facilitates the return of minority foundation properties expropriated as a result of the 1974 ruling; however, the law does not account for properties that have been sold to third parties or to those expropriated when the associated foundations have been taken under government control, which, due to the Greek community's small population, applies to the majority of expropriated Greek Orthodox properties. The law also does not rescind the authority of the GDF to expropriate property. Officials claimed that the amended foundations law should make it easier for non-Muslim communities to manage and establish new foundations. The opposition Republican People's Party's March 2008 appeal of nine articles of the law had not been taken up by the Constitutional Court by the end of the reporting period.

The amended law allows the 161 religious minority foundations recognized by the GDF to acquire property, but it does not allow the communities to reclaim the hundreds of properties affiliated with foundations expropriated by the state over the years. The GDF reported that after the foundations law went into effect in February 2008, based on provisional Article 7, a total of 18 foundations applied to register 152 pieces of real estate by May 2009. The application window was to remain open until August 2009.

Non-Muslim minorities complained that the implementing regulations of the foundations law has led to interference in the elections of foundation boards, the treatment of charitable community foundations as business corporations for tax purposes, the freezing of revenue from real estate transactions, and a ban on transferring surplus income from one foundation to another. Groups are disallowed from using funds from foundation properties in one part of the country to support foundations in other areas. However, according to the amended law, religious community foundations can receive

financial grants from individuals and institutions domestically or internationally and can provide such grants to similar foundations and associations either in or outside the country.

In February 2009 the ECHR ruled in a case filed in 2008 that a Protestant church in Izmir had the right to legal status as an association; the Government complied with the ruling. Another case filed at the same time by a member of the Protestant group Alliance of Turkey, involving a complaint regarding the zoning of property as a place of worship, was pending at the end of the reporting period.

In September 2008 Yeni Dogus Church in Manisa was ordered by the governorship to halt its allegedly illegal activities. The group subsequently registered as an association and was not closed by the governorship.

Religious minorities reported difficulties opening, maintaining, and operating houses of worship. Under the law, religious services may take place only in designated places of worship. Municipal codes mandate that only the Government can designate a place of worship, and if a religion has no legal standing in the country, it may not be eligible for a designated site. Non-Muslim religious services, especially for religious groups that did not own property recognized by the GDF, often took place on diplomatic property or in private apartments.

In early 2009 court decisions based on zoning laws against the use of two Jehovah's Witnesses places of worship (kingdom halls) were rescinded in the appeals process. Two other kingdom halls continued to appeal court decisions restricting worship due to zoning laws.

Alevis freely practiced their beliefs and built "cem" houses (places of gathering), although these have no legal status as places of worship and are often referred to as "cultural centers." Representatives of Alevi organizations maintained that they often faced obstacles when attempting to establish cem houses. They said there were approximately one hundred cem houses in the country, a number that they claimed was insufficient to meet their needs. Alevis also charged there was bias in the Diyanet, which did not allocate specific funds for Alevi activities or religious leadership. In effect, the Diyanet budget is reserved for the Sunni community, covering the salaries of imams and other costs. The Government does not pay for the cost of utilities of cem houses or facilities not recognized by the Government as places of worship. However, two municipalities ruled that Alevi cem houses are considered places of worship, a legal classification that requires the local government to pay their utilities. On September 3, 2008, the Kusadasi municipal assembly voted unanimously to consider a cem house as a place of worship. In October 2008 the Tunceli municipal assembly voted unanimously to provide this status to cem houses in the province. Both assemblies included members from major parties, who voted also to cover the utilities of the cem houses, as the Diyanet does for mosques, as part of efforts to improve relations with the Alevi community.

Authorities continued to monitor the activities of Eastern Orthodox churches but generally did not interfere with their religious activities; however, significant restrictions were placed on the administration of the churches. The Government does not recognize the ecumenical status of the Greek Orthodox Patriarch, acknowledging him only as the head of the country's Greek Orthodox community. Government officials privately acknowledged that the 1923 Lausanne Treaty does not address the issue of the Patriarch's status, and in a January 2008 speech to Parliament, Prime Minister Erdogan reportedly stated that "ecumenicity" was for the Church to address and not an issue in which the state should interfere.

The Caferis, the country's principal Shi'a community of Azeri-Iranian origin and concentrated mostly in the east and in Istanbul, did not face restrictions on their religious freedoms. They could build and operate their own mosques and appoint their own imams, but as with the Alevis, their places of worship had no legal status and received no financial support from the Diyanet.

The Ecumenical Patriarchate in Istanbul continued to seek to reopen the Halki seminary on the island of Heybeli in the Sea of Marmara. The seminary was closed in 1971 after the Patriarchate, to avoid the seminary being administered by the state, chose not to comply with a state requirement to nationalize.

The state provides training for Sunni Islamic clergy; religious communities outside the Sunni Islamic mainstream cannot legally train new clergy in the country for eventual leadership. Coreligionists from outside the country were permitted to assume leadership positions in some cases, but in general all religious community leaders, including patriarchs and chief rabbis, must be citizens.

The law makes eight years of secular education compulsory, after which students may pursue study at imam hatip (Islamic preacher) high schools, which cover both the standard high school curriculum and Islamic theology and practice. Imam hatip schools are classified as vocational, and graduates of vocational schools face an automatic reduction in their university entrance exam scores if they apply for university programs outside their field of high school specialization. This reduction effectively bars most imam hatip graduates from enrolling in university programs other than theology. Many pious citizens criticized the religious instruction provided in the regular schools as inadequate. Most families who enrolled their children in imam hatip schools did so to expose them to more extensive religious education rather than to train them as imams.

Religious minorities are exempted legally from compulsory religious and moral instruction in primary and secondary schools. The Government claimed that the compulsory instruction covers the range of world religions, but religious minorities asserted that the courses reflect Hanafi Sunni Islamic doctrine and that antimissionary rhetoric remained in compulsory school textbooks. A few religious minorities, such as Protestants and Syriac Orthodox, faced difficulty obtaining exemptions, particularly if their identification cards did not list a religion other than Islam.

Alevi children receive the same compulsory religious education as all Muslims, and many Alevis alleged discrimination in the Government's failure to include any of their doctrines or beliefs in religious instruction classes in public schools. During the reporting period, Alevis had nearly 20 court cases against the Ministry of Education regarding alleged discrimination. Materials for the proposed new religious course curriculum that includes instruction on Alevism were believed by many Alevis to be inadequate and, in some cases, false.

Only the Diyanet is authorized to provide religion courses outside of school, although clandestine private courses existed. Students who complete the first five years of primary school and are more than 12 years old may enroll in Diyanet Qur'an classes on weekends and during summer vacation, although many other Qur'an courses functioned unofficially. Mazlum-Der reported that law enforcement authorities often raided illegal courses for younger children.

The Government long has maintained that only Turkish citizens can be members of the Greek Orthodox Church's Holy Synod and participate in patriarchal elections, despite the Ecumenical Patriarch's appeal to allow non-Turkish prelates. Members of the Greek Orthodox community claimed that the legal restrictions particularly threatened the survival of the Ecumenical Patriarchate in Istanbul, because with no more than 3,000 Greek Orthodox remaining in the country, the community was becoming too small to provide enough citizen prelate candidates to maintain the institution. The Government, however, did not formally respond to Ecumenical Patriarch Bartholomew I's 2004 appointment of six noncitizen metropolitans to the Holy Synod, representing the first appointment of noncitizens to the body in the 80-year history of the country.

Religious groups generally faced administrative challenges when employing foreign religious personnel, as did other entities when employing foreign personnel. These administrative challenges, plus restrictions on training religious leaders and difficulties obtaining visas, have led to decreases in the number of recognized Christian communities. In December 2008, however, the Government provided year-long work permits to non-Turkish clerics working at the Ecumenical Greek Patriarchate. Noncitizen clerics had previously used tourist visas, requiring them to depart the country every three months.

During the Malatya trial hearings (see Section III), retired general Veli Kucuk testified that Christian missionary and Islamic extremist activities were treated the same by state institutions, and Jandarma intelligence official Erkan Yilmaz confirmed that the Jandarma equates missionary activities with terrorism.

No law explicitly prohibits religious speech or religious conversions; nevertheless, many prosecutors and police regarded religious speech and religious activism with suspicion. Christians engaged in religious advocacy were occasionally

threatened or pressured by government and state officials. If the advocates were foreigners, they were at times deported, but generally they were able to reenter the country. In April 2009 at least two foreign Christian families in Izmit volunteering with a church reportedly left the country under pressure from the Ministry of Interior for not obtaining the "proper permits." Police officers occasionally reported students who met with Christian missionaries to their families or to university authorities.

Authorities continued to enforce the long-standing ban on the wearing of headscarves by civil servants in public buildings and by students in universities. Women who wear headscarves and persons who actively show support for those who defy the ban have been disciplined or have lost their jobs in the public sector as nurses and teachers. At the same time, there were unconfirmed reports that employees in governmental ministries faced discrimination because they were not considered by their supervisors to be sufficiently observant of Islamic religious practices.

A few religious groups, such as the Baha'i, were unable to state their religious affiliation on their national identity cards because their religion was not included among the options. Despite a 2006 regulation allowing persons to leave the religion section of their identity cards blank or change the religious designation by written application, the Government continued to restrict applicants' choice of religion. Applicants must choose Muslim, Greek Orthodox, Christian, Jew, Hindu, Zoroastrian, Confucian, Taoist, Buddhist, Religionless, Other, or Unknown as their religious affiliation.

There were reports that local officials harassed persons who converted from Islam to another religion when they sought to amend their cards. Some non-Muslims maintained that listing religious affiliation on the cards exposed them to discrimination and harassment.

Restoration or construction may be carried out on buildings and monuments considered "ancient" only with authorization of the regional board on the protection of cultural and national wealth. Bureaucratic procedures and considerations relating to historic preservation in the past impeded repairs to religious facilities, especially in the case of Syriac and Armenian Orthodox properties.

In August 2008 three muhtars (the lowest level of nonpartisan elected official with limited authority) in Midyat filed a criminal complaint with a local prosecutor against the Syriac Mor Gabriel Monastery, alleging it illegally appropriated territory by building a wall. On May 22, 2009, a local court ruled in favor of the monastery regarding the claims of three local villages. The Department of Forestry and Department of Treasury filed separate cases, accusing the monastery of occupying government-owned forest land and Treasury Department land. Official photographs from the 1950s documented the provincial administrative board's approval of the monastery's borders. The monastery does not have legal status and is represented by a foundation established during the Ottoman Empire. The five local court cases related to forest lands and Treasury Department lands continued at the end of the reporting period.

On July 8, 2008, the ECHR ruled that the country had violated the Ecumenical Patriarchate's property rights to a former orphanage on Buyukada Island. The ECHR process for determining whether the Patriarchate would receive monetary compensation or the return of the land continued at the end of the reporting period.

Minority religious groups, particularly the Greek and Armenian Orthodox communities, lost numerous properties to the state in the past and continued to fight ongoing efforts by the state to expropriate properties. In many cases the Government had taken control of minority foundations and expropriated associated properties on the grounds that the foundations were not operating in accordance with their charters or that the non-Muslim communities they supported had insufficient populations to sustain the foundations. Such expropriations were frequently appealed to the Danistay (Council of State) and, if unsuccessful there, to the ECHR. Many religious minorities experienced problems operating places of worship due to laws governing foundations.

On December 16, 2008, the ECHR issued judgments against the Government for violating the property rights of two Armenian foundations--the Samatya Surp Kevork Armenian Church, School, and Cemetery Foundation and the Yedikule Surp Pirgic Armenian Hospital Foundation--in cases pertaining to properties they formerly owned.

The Buyukada Court of First Instance was reviewing the Greek Orthodox Church's complaint that in November 2007 Ministry of Environment and Forestry officials damaged a building on the compound of a Greek Orthodox church on Heybeli Island while it was being restored. The Church faced a separate case brought by the Ministry for conducting restoration without written permission; the case continued at the end of the reporting period.

Syriac residents of Bardakci village who fled in the mid-1980s found upon their return after 2005 that one of the village's two Syriac churches had been converted into a mosque without the Syriac community having been consulted. By mid-2009 construction of a new mosque was underway, and local government authorities assured Syriac leaders that as soon as the new mosque was completed, the converted church would be returned to the Syriac community as a place of worship. Some returning Syriacs claimed that government authorities reclassified properties while the Syriacs were out of the country in ways that caused them to lose some of their land.

Abuses of Religious Freedom

On December 12, 2008, police in Rize detained several South Africans and charged them with missionary activities. The prosecutor released them without charge.

Due to the Jehovah's Witnesses' stance as conscientious objectors to military service, members continued to face difficulties. According to Jehovah's Witnesses officials, at the end of the reporting period, two members remained in prison for conscientious objection. One of the objectors, Baris Gormez, had been charged six times for "disobedience of orders" and had been in prison since 2007.

In November 2008 a court convicted four suspects, including one village guard, to a total of 60 years' imprisonment for the November 2007 kidnapping of Syriac priest Edip Daniel Savci in Midyat. Three other suspects were acquitted.

On May 28, 2009, court proceedings continued in the 2006 case against two Muslim converts to Christianity charged with "insulting Turkishness," in violation of Article 301 of the Penal Code, inciting hatred against Islam, and secretly compiling data on private citizens for a Bible correspondence course. The court called five witnesses to appear at the next hearing, set for October 15, 2009.

Forced Religious Conversion

There were no reports of forced religious conversion, including of minor U.S. citizens who had been abducted or illegally removed from the United States or who had not been allowed to be returned to the United States.

Section III. Status of Societal Respect for Religious Freedom

There were reports of societal abuses or discrimination based on religious affiliation, belief, or practice. Threats against non-Muslims during the reporting period created an atmosphere of pressure and diminished freedom for some non-Muslim communities. Religious pluralism was widely viewed as a threat to Islam and to "national unity." Muslims, Christians, Jews, Baha'is, and members of other religious communities faced societal suspicion and mistrust.

The trial of five suspects involved in the 2007 alleged torture and killing of three members of a Protestant church in Malatya continued at the close of the reporting period. In May 2009 Emre Gunaydin continued to deny accusations made by the other suspects that he was the leader in the attacks. There were allegations that local political officers, members of the special military forces, and regional members of the country's nationalist political party were involved, which authorities denied. However, in December 2007 the Interior Ministry also opened a judicial investigation into the alleged collusion of public officials in these murders. Prosecuting lawyers requested that the case be tied to the Ergenekon indictment, in which 86 persons were indicted for planning to incite a revolt against the Government.

In May 2009 one of the attorneys representing the families of the Malatya victims reported that while threats against him continued, the level had diminished significantly.

On December 29, 2008, an Izmir court sentenced Ramazan Bay, who injured priest Adriano Francini in December 2007 in Izmir, to five years' imprisonment but later reduced it to four years and two months for good behavior. The court also sentenced Bay to an extra five months and a fine of \$250 (375 lira) for carrying a switchblade.

In March 2009 unknown individuals broke into the Kadikoy International Church but did not cause damage. Police led a brief investigation with no findings.

In the first half of 2009, two Greek Orthodox cemeteries in Istanbul and one in Izmir suffered extensive damage due to vandalism. On June 29, officials from the Greek Embassy estimated that nearly 60 percent of Istanbul's Edirnekapi cemetery was destroyed. In March 2009 national police were assigned to protect a cemetery in Balikli, Istanbul, after some reported incidents of vandalism in February. No additional incidents in Balikli were reported by the end of the reporting period.

Jews and Christians from most denominations freely practiced their religions and reported little discrimination in daily life; however, citizens who converted from Islam to another religion often experienced some form of social harassment or pressure from family and neighbors. Proselytizing on behalf of non-Muslim religious groups was socially unacceptable and sometimes dangerous.

Nationalist sentiments sometimes contained anti-Christian or anti-Semitic overtones. Jewish community members reported that the significant rise of anti-Semitism that began in the summer of 2006 continued through the reporting period. Boycotts of Jewish businesses and government-sponsored events following the Israeli offensive in Gaza in December 2008 and January 2009 heightened anti-Semitic sentiments, according to the community leaders. Some businesses in Eskisehir posted notices to prevent "Jews, Armenians, and dogs" from entering. Jewish leaders in the country believed the anti-Semitism was directly related to events in the Middle East, and Jewish community members reported that they were held responsible for these events.

In December 2008 the leader of the Yalova Christian community filed a complaint with the Yalova Security Directorate when posters advertising a conference to be held by a radical nationalist youth group at the provincial Public Training Centre were found depicting Christians as snakes wearing crosses. Upon investigation the police found the posters to be displayed without permission, and police and municipal officials removed some. The conference, however, retained permission to be held in the public venue.

Six Protestant pastors, some church legal advisors, and several churches across the country receive heightened police protection due to threats.

In contrast with the previous reporting period, there were no attacks or death threats against Radio Shema, a Christian radio station in Ankara.

Members of the secular establishment and other groups feared the influence of Islamism and rejected the involvement of Islam in politics.

Section IV. U.S. Government Policy

The U.S. Government discusses religious freedom with the Government and state institutions as part of its overall policy to promote human rights. The U.S. Ambassador and other diplomatic officials, including staff of the consulate general in Istanbul and the consulate in Adana, maintained close relations with the Muslim majority and other religious groups. The Ambassador and other officials also continued to urge the Government to permit the reopening of the Halki seminary on Heybeli Island.

On April 6, 2009, President Obama addressed Parliament and emphasized the U.S. interest in seeing Halki seminary reopened in recognition of the importance of religious freedom. On April 7, President Obama met with leaders of religious communities, including the Ecumenical Patriarch, Chief Rabbi, Armenian Archbishop, Syrian Orthodox Metropolitan, and Mufti of Istanbul.

The Ambassador regularly discussed government policy regarding Islam and other religious groups as well as specific cases of religious discrimination and other topics concerning religious freedom in private meetings with cabinet members. The Ambassador met with Diyanet President Ali Bardakoglu on January 8, 2009, to discuss the work of the Diyanet. Other embassy and consulate officers held similar meetings with government officials. Diplomats from the Embassy and consulates met regularly with representatives of various religious groups. These meetings covered a range of topics, including problems faced by non-Muslim groups and the debate over the role of Islam in the country.

The consulate general in Istanbul provided security training for minority religious communities as a part of its overall security strategy.

TÜRKİYE

Anayasa din özgürlüğü sağladığı gibi diğer yasa ve politikalar da genellikle dine özgür ibadet edilmesine katkıda bulunmuştur; ancak, laik devletin bütünlüğü ve mevcudiyeti ile ilgili anayasal koşullar bu hakları kısıtlar.

Hükümet uygulamada din özgürlüğüne genellikle saygı göstermiştir. Rapor kapsamındaki sürede din özgürlüğüne saygı konusunda herhangi bir değişiklik olmamıştır. Hükümet Müslümanlara ve diğer dini gruplara kısıtlamalar uygularken, yukarıda belirtilen "laik devlet"i muhafaza etme nedeni ile üniversiteler de dahil, devlet daireleri ve devlet yönetimindeki kurumlarda İslam dininin ifade edilmesini ciddi şekilde sınırlamaya devam etmiştir. Yetkililer İslami tip başörtüsünün devlet dairelerinde ve devlet okullarında kullanılmasına geniş çaplı yasak uygulamayı sürdürmüştür. Hükümet aynı zamanda "köktendinci İslam'a" da karşı çıkmaya devam etmiştir. Dini azınlıklar, inançlarından dolayı, mesleklerine devlet kurumlarında devam etmelerine engel olunduğunu bildirmiştir. Azınlık dini gruplar da ibadet etmekte, resmi kayıt yaptırmakta ve kendi dinlerine mensup olanları eğitmekte güçlüklerle karşılaşmıştır. Dini konuşma yapmak ve başkalarını ikna etmeye çalışmak yasal olsa da, bazı Müslüman, Hristiyan ve Bahailer bir takım kısıtlamalar ve başkalarını kendi dinlerine çevirmeye çalıştıkları iddiaları sebebiyle ara-sıra sert davranışlara maruz kalmıştır.

Dini mensubiyet, inanç veya ibadet nedeniyle toplumda taciz ve ayrımcılık yapıldığına dair bilgi alınmıştır. Gayrimüslimler aleyhindeki tehditler bir baskı havası yaratmış ve bazı gayrimüslim toplulukların özgürlüklerini olumsuz etkilemiştir. Birçok Hristiyan, Bahai ve geleneksel İslam doktrinine uymayan Müslüman, toplum tarafından şüphe ve güvensizlikle karşılanırken, toplumdaki bazı unsurlar da Yahudi aleyhtarı duyguları ifade etmeyi sürdürmüştür. Ayrıca, İslam dininden dönmek isteyen kişiler bazen toplum tarafından horlanmış veya akraba ve komşularının şiddet hareketlerine maruz kalmıştır.

ABD hükümeti, insan haklarını ilerletme alanındaki genel politikası çerçevesinde hükümet ve devlet kurumları ile din özgürlüğü konusunu görüşür. Rapor kapsamındaki dönemde de elçilik ve konsolosluk temsilcileri dini azınlıklar üzerindeki kısıtlamaların kaldırılmasını amaçlayan yasal reformlar da dahil, din özgürlüğüne ilişkin konuları

TÜRKİYE

tartışmak için sık sık devlet yetkilileri ve dini grupların temsilcileri ile görüşmüştür.

I. Bölüm. Dini Demografi

Ülkenin alanı 780. 578 km² ve nüfusu 70,5 milyondur. Hükümetin verdiği bilgiye göre nüfusun yüzde 99'u Müslüman olup bunun da çoğunluğunu Hanefi Sünniler teşkil etmektedir. İnsan hakları sivil toplum örgütü Mazlum-Der ve çeşitli dini azınlık gruplarının temsilcilerine göre Müslümanların gerçek oranı bundan çok az bir miktar aşağıdır.

Akademisyenler, Sünni Müslüman çoğunluğa ilave olarak hem Şii hem Sünni İslam, hem de Anadolu'da eskiden bulunmuş diğer dini grupların geleneklerini kendinde birleştiren bir inanç sistemi olan Aleviliğe mensup 10 milyonla 20 milyon arasında kişinin bulunduğunu tahmin etmektedir. Hükümet Aleviliği geleneksel doktrinin dışında bir Müslüman tarikatı olarak kabul ederken, bazı Alevi ve Sünniler Alevilerin Müslüman olmadıklarını savunmaktadır.

Genellikle İstanbul ve diğer büyük şehirlerde yoğunlaşan birkaç dini grup daha vardır. Kesin üye sayıları bilinmese de, yaklaşık 500.000 Caferi Şii, 65.000 Ermeni Ortodoks Hristiyan, 23.000 Musevi, 15.000 Süryani Ortodoks Hristiyan, 10.000 Bahai, 5.000 Yezidi, 3.300 Yehova Şahitleri, 3.000 diğer çeşitli Protestan mezheplerin üyeleri ile 3.000'e kadar Rum Ortodoks Hristiyan bu dini gruplar arasındadır. Yine az ve kesin olarak belirlenmeyen sayıda Bulgar, Nesturi, Gürcü, Roman Katolik ve Maruni Hristiyan vardır. Bu azınlık dini topluluklar arasında 3.000 Kildani Hristiyanı da içeren önemli sayıda Iraklı mülteci vardır.

1990'dan önce güneydoğudaki Süryani Hristiyanların sayısı daha fazlaydı; ancak önce devlet yetkililerinin baskısı ve sonra da terörist Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile mücadelenin etkisi ile birçok Süryani İstanbul'a, batı veya kuzey Avrupa'ya veya Kuzey ve Güney Amerika'ya göç etti. Son bir kaç yıldan beri ülke dışına, çoğunluğu Avrupa'ya gidenler arasından olmak üzere az sayıda Süryani güneydoğuya döndü. Genellikle yaşlı aile üyeleri geri dönerken gençler ülke dışında kalmıştır.

II. Bölüm. Din Özgürlüğüne Saygı Konusunda Hükümetin Tutumu

Hukuk/Politika Çerçevesi

Anayasa din özgürlüğü temin ettiği gibi diğer yasa ve politikalar da genellikle dine özgür ibadet edilmesine katkıda bulunmuştur; ancak, laik devletin bütünlüğü ve mevcudiyeti ile ilgili anayasal koşullar bu hakları kısıtlar. 1982 Anayasası ülkeyi laik bir ülke olarak tanımlar ve inanç, ibadet ve dini fikirlerin kişiden kişiye yayılması konusunda özgürlük sağlar. Anayasa din nedeniyle ayırım yapılmasını yasaklar.

Cumhuriyet tarihi boyunca cumhurbaşkanlığı, silahlı kuvvetleri, yargı ve devlet bürokrasisi dahil devletin ana kurumları, Anayasada da belirtilen görevlerini yerine getirerek ülkenin laiklik geleneğini savunmuştur. Bazı durumlarda devlet unsurları seçilmiş hükümetin etkinliklerine, bunların devletin laikliğini tehdit ettiği gerekçesiyle (bkz. Kısıtlamalar) karşı çıkmıştır.

Ceza Kanununun 219. maddesi, imam, papaz, haham veya diğer dini yetkililerin görev sırasında hükümet ya da devlet yasalarını "karalama veya saygınlığına zarar vermesini" yasaklar. Buna aykırı hareket edenler bir ay ile bir yıl arasında hapis cezasına çarptırılabilir. Bu suç, başkalarını yasalara uymamağa kışkırtmayı da kapsıyorsa üç ayla iki yıl arasında hapis cezası verilebilir.

Devletin tanıdığı bir dine hakaret etmek, böyle bir dini grubun hizmetlerine müdahale etmek veya onun mülküne saygısızlık etmeğe karşı hukuki yasaklar vardır.

Devlet dini bayram/dönem olan Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramını milli bayram olarak kabul etmiştir.

Devlet vicdani redcilik çerçevesinde askeri hizmete itirazı kabul etmez ve dini nedenlerle askeri hizmete karşı çıkanlar, sivil mahkemede yargılanma ve hapis cezası alma durumunda kalabilir.

Dini grupların kendilerini resmen kaydettirmeleri mecburiyeti yoktur; ancak kayıtsız dini grupların yasal dayanakları olmaz ve daha fazla taciz ile karşılaşabilirler. Dini gruplar da dahil her örgüt kendisini birlik veya vakıf olarak kaydettirebilir ama bunu dini zeminde yapamaz.

TÜRKİYE

Vakıflar ve birlikler yasalar tarafından eşit olarak korundukları halde, birliklerin tanım olarak kâr gütmeyen teşkilat olmaları gerekir ve onlar sadece bağış şeklinde para alabilir. Bir vakıf ise daha fazla maddi özgürlüğe sahiptir ve şirketlerden gelir elde ederek destek alabilir. Ancak, vakıf olmak için gereken süreç çok daha uzun ve daha pahalıdır. Bir vakıf kurmak için gereken asgari kapital miktarını yıllık olarak Millet Meclisi belirler. 2009 yılında bu miktar 50.000 lira (yaklaşık 33.300 dolar) olarak tespit edilmişti.

Vakıflar için, azınlık cemaatlerin vakıfları, eğitim vakıfları ve yardım vakıfları gibi birkaç resmi kategori vardır. 1936 yılından beri dini gruplar azınlık cemaatlerin vakfi olarak kaydedilemez ve bu tip vakıfların sahip oldukları yasal haklardan faydalanamaz. Osmanlı İmparatorluğu zamanında mevcut olan ve kazanılmış hak olarak vakıf sistemine geçen 161 dini cemaat vakfi vardır. Yeni dini gruplar "yeni vakıf" olarak (örneğin yardım veya eğitim vakfi) kaydedilmek için başvuruda bulunabilir. Başvuruda bulunanlar, sürece başlanırken Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından ve vakfın kuruluş tüzüğü ve hacmi göz önünde bulundurularak belirlenen bir miktar para ödemelidir. Başvuruda bulunanlar etkinliklerini bir topluluk, örneğin sadece Hristiyanlar olarak sınırlandıramaz. Dini cemaatlerin vakıfları taşınmaz mülk sahibi olma hakkına sahip yegane dini gruplardır. Herhangi bir kategorideki bir vakıf sadece mahkeme kararı ile kapatılabilir ki bu da bu şekilde kayda geçen dini cemaat gruplarına bir çeşit korunma temin eder. Vakıflar kanunu aynı zamanda, herhangi bir vakfın idari yöneticisinin Türk vatandaşı olmasını şart koşar.

Dini cemaatlerin dernek kurması için gerekli işlemler üç ay kadar bir sürede tamamlanır ve herhangi bir kapital istemez. Dernek kurmak için valiliğe kayıt başvurusunda bulunan bir grup, valilikte derneklerle ilgili komisyonun, onun tüzüğünün anayasaya uygun olduğuna dair onayını beklerken derhal operasyonuna başlayabilir. Buna karşılık dernekler valilik tarafından kapatılabilir ve yerel düzeyde yasal korunakları azdır. Dernekler Sivil Kanun tarafından dini, etnik veya ırk nedeniyle ayrımcılık yapmamakla yükümlüdür. Dolayısıyla, belli bir dini desteklemeye odaklanan derneklere izin verilmez.

Tüm dini gruplar ve onlara ait mülkün etkinlikleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilir. Vakıflar Genel Müdürlüğü, yaklaşık 74 mekanı olan Rum Ortodoks vakıfları, yaklaşık 48 mekanı olan Ermeni Ortodoks vakıfları, 12 mekanı bulunan Musevi vakıfları, aynı zamanda

Süryani Hristiyan, Kaldani, Bulgar Ortodoks, Gürcü ve Marunit vakıfları dahil 161 vakfı "azınlık cemaatleri vakıfları" olarak tanır. Vakıflar Genel Müdürlüğü aynı zamanda hem Müslüman hem gayrimüslim tüm hayırsever dini vakıfları idare eder. Vakıflar Genel Müdürlüğü vakıfların kendi dernek tüzüklerinde belirttikleri amaçlara uygun etkinlik gösterip göstermediklerini değerlendirir.

Bunlara ilave olarak, devlet, Başbakanlığın yetkisi altında faaliyet gösteren Diyanet İşleri Başkanlığı vasıtasıyla Müslüman dini tesisleri ve kurslarını da idare eder. Diyanet, sivil memurlar olan yerel ve vilayet imamların istihdamından ve 77.500'den fazla kayıtlı caminin yönetiminden sorumludur.

Anayasa devlet ilk ve ortaokullarında, içeriği Milli Eğitim Bakanlığının Din Eğitimi Başkanlığınca belirlenen zorunlu din ve ahlak eğitimi verilmesini öngörmüştür. Rum Ortodoks, Ermeni Ortodoks ve Musevi cemaatler Milli Eğitim Bakanlığının kontrolü altında okul işletebilir. Bu okulların müfredatı adı geçen üç grubun kültürüne özgü bilgileri kapsayabilir. Alınan bilgiye göre, bir çocuğun bu okullara kaydolmasından önce, Bakanlık onun anne veya babasının bu azınlık cemaatinden olduğunu doğrulamalıdır. Diğer gayrimüslim azınlıkların kendi okulları yoktur.

Anayasanın 24. maddesine göre, hiç kimse dini inancını açıklamaya zorlanamaz. Dini mensubiyetin ulusal kimlik kartlarında gösterilmesine rağmen vatandaşlar isterlerse kimlik kartlarında din hanesini boş bırakabilir.

Din Özgürlüğü Konusunda Kısıtlamalar

Hükümet uygulamada din özgürlüğüne genellikle saygı göstermiştir. Rapor kapsamındaki sürede din özgürlüğüne saygı durumunda hiçbir değişiklik olmamıştır. Hükümet Müslüman ve diğer dini gruplara kısıtlamalar uygularken, yukarıda belirtilen "laik devlet"i muhafaza etme nedeni ile üniversiteler de dahil devlet daireleri ve devlet yönetimindeki kurumlarda İslam dininin ifade edilmesini ciddi şekilde sınırlamaya devam etmiştir.

Baş Savcı tarafından Mart 2008'de iktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) aleyhine dava açılmış ve 30 Temmuz 2008'de Anayasa Mahkemesi AKP'yi, laikliğe aykırı faaliyetlerin odağı olmaktan dolayı Anayasayı ihlal etmekten suçlu bulmuştur. Altı hakim partinin kapatılması için oy vermiştir.

TÜRKİYE

ancak Anayasa bir partinin kapatılabilmesi için in az yedi hakimin kapatılma lehine oy vermesini gerektirir. On bir üyeli mahkeme bunun yerine partiye devlet tarafından ayrılan fonun yarıya indirilmesine karar vermiştir.

Ordu, adliye ve bürokrasinin diğer dallarının bazı üyeleri köktendinci İslam olarak gördüklerine karşı kampanyalara devam etmiştir. Bu gruplar köktendinciliği laik devlete tehdit olarak görmektedirler. Milli Güvenlik Konseyi ve Genel Kurmay Başkanlığı köktendinciliği halkın güvenliğine bir tehdit olarak sınıflar. Türkiye’de bir insan hakları örgütü olan Mazlum-Der ve diğer gruplara göre, birkaç bakanlık, devlet aleyhtarı ya da İslamcı faaliyetler gösterdiklerinden şüphelenilen memurları işten atmış veya terfilerini durdurmuştur. Mazlum-Der’in raporları, medya ve diğerleri ordunun zaman zaman, ibadet eden Müslümanları askeri hizmetten uzaklaştırdığına işaret etmiştir. Bu tip uzaklaştırmalar askeri yetkililerin, bu kişileri köktendinci Müslüman olduklarını gösteren ve dolayısıyla laik devlete sadık olmayacaklarına işaret sayılabileceğine inandıkları davranışlara dayanır. Ayrıca, gayrimüslim dini liderlerin tespit edilerek askeri eğitim sırasında, ulusal güvenliğe tehdit olarak tanıtıldığı hakkında raporlar mevcuttur.

Mazlum-Der’in verdiği bilgiye göre, ordu, İslami ibadeti yerine getirmek de dahil etkinliklerde bulunan veya başörtüsü kullanan kadınlarla evli olan askerleri disiplinsizlikle suçlamıştır. Ordu ise, üstlerinin devamlı uyarılarına aldırış etmeyerek, askeriye tarafından köktendinci İslam örgütleri olarak kabul edilen örgütlerle ilişkilerini devam ettirmeleri nedeniyle bazı subay ve astsubayların görevlerinden uzaklaştırıldığını bildirmiştir. Hükümet, Ağustos 2008’de kimsenin ordudan çıkarılmadığını bildirmiştir. Buna karşılık, Aralık 2008 toplantısında, köktendinci İslamcı oldukları iddia edilen beş kişi dahil toplam 24 kişinin görevden uzaklaştırılmasına karar verilmiştir.

1920’li yılların ortalarında resmen kapatılan mistik Sofi ve diğer dini-sosyal tarikat ve cemaatler aktif ve geniş yayılmış olarak kalmış, bazı ileri gelen politikacı ve sosyal liderler tarikat, cemaat ve diğer İslami örgütlerle ilgilerini devam ettirmiştir.

Rapor döneminin sonunda vicdani red konusunda üç başvuru Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde (AİHM) bekliyordu.

1923 Lozan Antlaşması'nın metninde spesifik azınlık grupların belirlenmemesine ve bu gruplara geniş kapsamlı şekilde "gayrimüslim" denmesine rağmen hükümet, bu Antlaşma'yı, - sadece tanınan üç cemaate - Ermeni Ortodoks Hristiyanlar, Museviler ve Rum Ortodoks Hristiyanlara - özel azınlık statüsü tanıdığı şeklinde yorumlar. Bu tanım dini liderlik organlarını kapsamaz. Ermeni ve Ekümenik Rum Ortodoks Patrikliği kendi statülerinin, mülk satın alma ve transfer etmelerine olanak vermeyen vakıf değil de patriklik olarak resmen tanınması yolunda faaliyetlerine devam etmiştir. Ayrıca, hükümetin tüm öğrenim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın kontrolünde olmasını gerektirmesi nedeniyle Rum Ortodoks ve Ermeni Ortodokslar kendi üyelerini ülke içinde eğitmemeği tercih etmektedir.

Yüksek Temyiz Mahkemesi 1974 yılında azınlık vakıflarının 1936'da deklare ettiklerinin dışında mülk almak için hiçbir hakları olmadığına hüküm verdi ve 1936'dan sonra satın alınan mülkün kontrolünü de devlet kendi yönetimi altına aldı. Dini azınlıkların mülk haklarını idare eden ve 2008 Şubatında yürürlüğe giren yeni vakıflar yasası değişikliği 1974 yılındaki mahkeme kararının sonucunda kamulaştırılan azınlıklara ait vakıf mülkünün geri verilmesini kolaylaştırmıştır. Bununla birlikte, yasa üçüncü kişilere satılan veya ortak vakıflar devlet kontrolüne alındığında kamulaştırılan mülkü hesaba katmamaktadır. Bu durum, Rum cemaatinin sayısının az olması nedeniyle, kamulaştırılan Rum Ortodoks mülkünün çoğuna şamildir. Yasa aynı zamanda Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkü kamulaştırma yetkisini de feshetmemektedir. Yetkililer değiştirilen vakıflar yasasının gayrimüslim cemaatlerin yeni vakıflar kurmalarını ve bunları yönetmelerini kolaylaştıracağını ileri sürmüştür. Muhalefetteki Cumhuriyet Halk Partisi, Mart 2008'de yasanın dokuz maddesi için temyize başvurursa da, rapor döneminin sonunda Anayasa Mahkemesi henüz bu davaya bakmağa başlamamıştı.

Değiştirilen yasa, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından tanınan 161 dini azınlık vakfının mülk alımına izin verir ama cemaatlerin yıllar boyu devlet tarafından kamulaştırılan yüzlerce vakıf mülkünü geri almasına izin vermez. Vakıflar Genel Müdürlüğü, vakıflar yasasının Şubat 2008'de yürürlüğe girmesinden sonra, geçici Madde 7'ye dayanarak toplam 18 vakfın Mayıs 2009'a kadar 152 adet mülkü kayda geçirmek için başvurduğunu bildirdi. Başvuru süresi Ağustos 2009'a kadar devam edecekti.

TÜRKİYE

Gayrimüslim azınlıklar vakıflar yasasının kurallarının uygulanmasının vakıf yönetim şuralarının seçimlerine müdahale etmesinden, hayırsever amaçlı toplum vakıflarına vergi amaçlarıyla ticari şirket gibi davranılmasına, emlak satışlarından elde edilen gelirin dondurulmasına yol açmasından ve gelir fazlasının bir vakıftan diğerine transferinin yasaklanmasından şikayet etmiştir. Grupların ülkenin bir tarafındaki vakıfların malından elde edilen gelirle başka bölgelerdeki vakıfları desteklemelerine izin verilmemiştir. Buna karşılık, değiştirilen yasaya göre, dini topluluk vakıfları yerel ve uluslararası kişi ve kurumlardan mali ödenek kabul edebilir ve bu tip ödenekleri ülke içinde veya dışındaki benzeri vakıflara veya ortaklarına verebilirler.

AIHM, Şubat 2009'da 2008 yılında İzmir'deki bir Protestan kilisesinin bir dernek olarak yasal statüsü olduğuna dair açtığı davanın lehine karar vermiş ve Hükümet mahkemenin hükmüne saygı göstermiştir. Aynı zamanda Türkiye'nin Birliği adlı Protestan grubun bir üyesi tarafından, emlakın ibadet yeri olarak imar planına alınması konusuna ilişkin şikayeti üzerine açılan başka bir dava, rapor dönemi sonunda henüz neticelenmemiştir.

Eylül 2008'de valilik, Manisa'daki Yeni Doğu Kilisesine, yasadışı olduğu iddia edilen etkinliklerini durdurmasını emretmiştir. Daha sonra grup bir dernek olarak kaydedildi ve valilik tarafından kapatılmadı.

Dini azınlıklar ibadet yerlerini açmak, muhafaza etmek ve işletmekte güçlüklerle karşılaştıklarını rapor etmiştir. Yasalara göre dini ibadetler sadece ibadet yeri olarak tayin edilen yerlerde yapılabilir. Belediye yasaları sadece Hükümetin bir ibadet yeri tayin edebileceğini öngörür ve bir din ülkesinde yasal olarak kabul edilmemişse onun için bir ibadet yeri ayrılması onaylanmayabilir. Gayrimüslim gruplar, özellikle de Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından resmen tanınan mülke sahip olmayan dini gruplar, ibadetlerini genellikle diplomatik alanda ya da özel evlerde yapmıştır.

Yehova Şahitlerine ait iki ibadet yerine (krallık salonları) karşı imar yasalarına dayanan mahkeme kararları, 2009'un başlarında, temyiz süreci sırasında feshedildi. İki krallık salonu daha imar yasaları nedeniyle ibadeti sınırlayan mahkeme hükümlerine itiraz etmeye devam etmiştir.

Aleviler kendi inançlarını serbest uygulamış ve ibadet yeri olarak yasal statüsü olmamasına rağmen "cem evleri" (toplantı yerleri) inşa etmiştir ki

bunlar genellikle "kültür merkezleri" olarak sınıflandırılmıştır. Alevi örgütlerinin temsilcileri yine de, cem evlerini kurma girişimleri sırasında sık sık engellerle karşılaştıklarını, ayrıca ülkede yaklaşık 100 cem evi bulunduğunu ve bunun da onların sayılarına oranla ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz olduğunu bildirmiştir. Aleviler aynı zamanda Diyanet'in kendilerine tarafsız davranmadığını, Alevi etkinlikleri veya dini liderliği için özel fon ayrıldığını ileri sürmüştür. Aslında Diyanet bütçesi Sünni toplum için ayrılmıştır, imamların maaşları ve diğer masrafların ödenmesinde kullanılır. Hükümet cem evlerinin veya Hükümet tarafından ibadet yeri olarak tanınmayan tesislerin belediye hizmetleri masrafını ödemez. Buna rağmen iki belediye Alevi cem evlerinin ibadet yeri sayıldığına karar vermiştir ki, bu da yerel idarenin onların belediye hizmeti masraflarını ödemesini gerektiren yasal sınıflamadır. 3 Eylül 2008'de Kuşadası belediye meclisi, oy birliği ile, bir cem evini ibadet yeri olarak kabul etmiştir. Ekim 2008'de Tunceli belediye meclisi, oybirliği ile bu statüyü vilayetteki cem evlerine tanımayarakar vermiştir. Her iki kurul büyük partilerin üyelerini içermekteydi ve bu üyeler, Alevi toplumu ile ilişkilerin geliştirilmesi çabaları çerçevesinde, Diyanet İşleri'nin camiler için yaptığı gibi, cem evlerinin belediye hizmetlerini ödemek lehinde oy vermiştir.

Yetkililer Doğu Ortodoks kiliselerinin faaliyetlerini gözlemlemeye devam etmekle birlikte genellikle onların dini etkinliklerine müdahale etmemiş, ancak, kiliselerin idaresi konusunda ciddi kısıtlamalar uygulamıştır. Hükümet Rum Ortodoks Patriğinin ekümenik statüsünü kabul etmez ve onu yalnız ülkedeki Rum Ortodoks cemaatinin başı olarak tanır. Hükümet yetkilileri 1923 Lozan Antlaşması'nın, Patriğin statüsü konusuna değinmediğini gayrı-resmi olarak kabul etmiş ve raporlara göre, Başbakan Erdoğan Ocak 2008'de meclisteki bir konuşmasında "ekümeniklik" meselesini Kilisenin ele alması gerektiğini, devletin müdahale edeceği bir konu olmadığını söylemiştir.

Ülkenin Azeri-İran asıllı önde gelen Şii topluluğu olan ve genellikle doğuda ve İstanbul'da yoğunlaşan Caferiler din özgürlüklerinde kısıtlamaya maruz kalmamıştır. Kendi camilerini inşa ve kendi imamlarını tayin edebilseler de Alevilerde olduğu gibi onların ibadet yerlerinin herhangi bir yasal statüsü olmamış ve Diyanet İşlerinden herhangi bir maddi destek almamıştır.

TÜRKİYE

İstanbul'daki Ekümenik Patriklik Marmara Denizi'ndeki Heybeli Ada'da bulunan Halki ruhban okulunu yeniden açmak için çalışmaya devam etmiştir. Ruhban okulu 1971 yılında, kamulaştırılması konusunda devlet talebine uymamak ve onun devlet tarafından idare edilmesine engel olmak isteyen Patrik tarafından kapatılmıştı.

Devlet Sünni Müslüman din adamlarının eğitimini sağlar; Sünni Müslüman dışındaki dini toplumlar bir süre sonra liderliği gelebilecek yeni din adamlarının yasal olarak eğitemezler. Ülke dışındaki dindaşların bazı durumlarda liderlik mevkilerine tayinlerine izin verilmekle birlikte genellikle patrikler ve baş hahamlar dahil tüm dini topluluk liderleri vatandaş olmalıdır.

Yasalar sekiz yıllık laik tahsili zorunlu kılar, bundan sonra öğrenciler imam hatip liselerinde tahsillerine devam etmeği seçebilirler ki bu okullar hem standart lise müfredatını hem de İslam teoloji ve uygulamasını kapsar. İmam hatip okulları meslek okulu olarak sınıflanır ve meslek okul mezunları kendi liselerde uzmanlaştıkları alan dışındaki üniversite programlarına başvurduklarında üniversite giriş sınavı puanlarında otomatik azalma olur. Bu azaltma imam hatip mezunlarının çoğunun teoloji dışındaki üniversite programlarına kaydolmalarını etkin şekilde engeller. Birçok dindar vatandaş normal okullarda sağlanan din derslerini yetersiz bularak eleştirmiştir. Çocuklarını imam hatip okullarına kaydettiren birçok aile ise onların imam olması için değil daha etraflı dini eğitim alması amacıyla bu tercihi yapmıştır.

Dini azınlıklar ilk ve ortaokullarda zorunlu din ve ahlak derslerinden yasal olarak muaftır. Hükümet zorunlu eğitimin çeşitli dünya dinlerini kapsadığını iddia etse de dini azınlıklar kursların Hanefi Sünni İslam doktrinini yansıttığını ve zorunlu ders kitaplarında misyonerler aleyhindeki ifadelerin yine de kaldığında ısrar etmiştir. Protestanlar ve Süryani Ortodokslar gibi birkaç dini azınlık, özellikle kimlik kartlarında İslam dışında bir din gösterilmemişse muafiyet almakta güçlüklerle karşılaşmıştır.

Alevi çocuklar bütün Müslümanlarla aynı zorunlu dini eğitimi alır ve birçok Alevi de, kendi doktrin veya inançlarından herhangi birini devlet okullarındaki din derslerine dahil etmeyen Hükümetin ayrımcılık yaptığını iddia etmiştir. Rapor döneminde Aleviler'in, ayrımcılık iddiaları nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı aleyhinde açtığı yaklaşık 20 dava devam etmekteydi.

Birçok Alevi, teklif edilen ve Alevilik konusunda bilgileri de kapsayan yeni din dersi müfredatında yer alan bilgilerin yetersiz ve bazen de yanlış olduğuna inanıyor.

Okul dışında yalnız Diyanet İşlerinin din dersi temin etmek yetkisi vardır ama gizli özel kurslar da mevcuttur. İlkokulun ilk beş yılını tamamlayan ve 12 yaşından büyük öğrenciler hafta sonları ve yaz tatillerinde Diyanet İşlerinin Kuran kurslarına kaydolabilirler ama birçok başka Kuran kursu da gayri-resmi olarak faaliyet göstermiştir. Mazlum-Der, kolluk kuvvetlerinin daha genç çocukların katıldığı yasadışı kurslara sık sık polis tarafından baskın yapıldığını bildirmiştir.

Ekümenik Patrikliğin Türk vatandaşı olmayan piskoposların seçimlere katılmasına izin verilmesi için başvurmasına rağmen Hükümet uzun süredir sadece Türk vatandaşlarının Rum Ortodoks Kilisesinin Kutsal Sinod üyesi olabileceklerini ve patriklik seçimlerine katılabileceklerini savunmuştur. Rum Ortodoks cemaati, yasal kısıtlamaların, ülkede kalan ve 3.000'den fazla olmayan Rum Ortodoksları cemaatinin, kurumu ayakta tutabilmek için yeterli vatandaş piskopos aday çıkaramayacak kadar küçüldüğü nedeniyle, özellikle İstanbul'daki Ekümenik Patrikliğin hayatta kalmasını tehlikeye attığını iddia etmiştir. Buna karşılık, hükümet Ekümenikal Patrik I. Bartholomew'in vatandaş olmayan altı metropoliteni, 2004 yılında Kutsal Sinoda tayin etmesine resmen müdahale etmemiştir. Böylece, ülkenin 80 yıllık tarihinde ilk defa olarak vatandaş olmayanlar kuruma tayin edilmiştir.

Yabancı personeli işe alırken zorluklarla karşılaşan diğer gruplar gibi, dini gruplar da genellikle, yabancı uyruklu dini personeli istihdam ettiklerinde idari güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu idari güçlüklerle ilave olarak dini liderlerin eğitilmesine ilişkin kısıtlamalar ve vize alınmasındaki zorluklar, kabul edilen Hristiyan cemaatlerin sayılarının azalmasına sebep olmuştur. Ancak, Aralık 2008'de Hükümet, Ekümenik Rum Patrikhanesinde çalışan ve Türk vatandaşı olmayan din adamlarına yıllık çalışma izni vermiştir. Vatandaş olmayan din adamları önceleri turist vizesi alıyorlardı ve bu yüzden her üç ayda bir ülke dışına çıkmaları gerekiyordu.

Emekli General Veli Küçük, Malatya mahkemesi duruşmalarında (bkz. III. Bölüm) verdiği ifadede Hristiyan misyonerler ve köktendinci Müslümanların devlet daireleri tarafından aynı muameleye maruz kaldıklarını söylemiş; Jandarına istihbarat subayı Erkan Yılmaz da

TÜRKİYE

Jandarmanın, misyoner etkinlikleri terörizme eşit olarak değerlendirdiğini doğrulamıştır.

Hiçbir yasa dini konuşma veya dini sohbeti açıkça yasaklamaz; buna rağmen birçok savcı ve polis dini konuşma ve dini etkinliğe şüphe ile bakar. Dini tanıtımla meşgul olan Hristiyanlar zaman zaman hükümet ve devlet memurları tarafından tehdit edilmiş veya baskıya maruz kalmıştır. Dini tanıtım yapan kişiler yabancı ise bazen ülke dışı edilmiş ama genellikle yeniden ülkeye giriş yapabilmışlardır. Nisan 2009'da İzmit'teki bir kilisede gönüllü çalışan en az iki yabancı Hristiyan aile, söylenilenlere göre, "gerekli izni" almadıkları gerekçesiyle İç İşleri Bakanlığı'nın askısı sonucunda ülkeyi terk etmiştir. Polis memurları Hristiyan misyonerlerle görüşen öğrencileri bazen ailelerine veya üniversite yetkililerine haber vermiştir.

Yetkililer memurların resmi binalarda ve öğrencilerin de üniversitede başörtüsü takmalarını engelleyen ve uzun süredir devam eden yasağı uygulamaya devam etmiştir. Başörtüsü takan kadınlarla, yasalara uymayan bu şahısları desteklediklerini aktif şekilde gösterenler cezalandırılmış, hemşire veya öğretmen olarak devlet sektöründeki işlerini kaybetmiştir. Aynı zamanda, devlet bakanlıklarında çalışan memurların, amirleri tarafından İslam'ın dini ibadetlerini yeterince yerine getirmedikleri düşüncesiyle ayrımcılığa maruz kaldıkları hakkında onaylanmayan haberler alınmıştır.

Bahailer gibi birkaç dini grup, dinleri seçenekler arasına dahil edilmediği için kendi dini mensubiyetlerini nüfus cüzdanlarında gösterememiştir. 2006 yılında kabul edilen bir yasa ile şahıslara kimlik kartlarında din kısmını boş bırakmaları ya da yazılı başvuruda bulunarak kayıtlı dinlerini değiştirmelerine izin verilmesine rağmen, Hükümet başvuranların din seçeneklerini kısıtlamaya devam etmiştir. Başvuruda bulunanlar dini mensubiyetlerini bildirirken Müslüman, Rum Ortodoks, Hristiyan, Musevi, Hindu, Zerdüş, Konfiçyan, Taoist, Budist, Dinsiz, Diğer veya Bilinmiyor seçeneklerinden birini seçmelidir.

İslam dininden başka bir dine geçen kişilerin, nüfuslarında değişiklik yapmak istedikleri zaman yerel memurların kötü muamelesine maruz kaldıkları hakkında haberler alınmıştır. Bazı gayrimüslim kişiler dini

TÜRKİYE

mensubiyetlerini kimlik kartlarında yazmanın onları ayrımcılık ve kötü muameleye maruz bıraktığını iddia etmiştir.

“Tarihi” olarak tayin edilen binalarda restorasyon veya inşaat sadece kültürel ve ulusal varlıkları korumakla görevli yerel kurulun izni ile gerçekleştirilebilir. Geçmişte tarihi servetin korunmasına ilişkin bürokratik süreç ve konuya ilişkin olarak dikkate alınan başka nedenlerle özellikle Süryani ve Ermeni Ortodokslara ait olan dini tesislerdeki tamirata engel olunmuştu.

Ağustos 2008’de Midyat’ta üç muhtar (sınırlı yetkiye sahip, hiçbir partiye mensup olmayan, seçimle işbaşına gelen en aşağı düzeydeki görevli) bir duvar örerek manastır çevresini yasa dışı şekilde kendi alanı içine aldığı iddiasıyla Süryani Aziz Gabriel Manastırı hakkında bölge savcısına suç duyurusunda bulunmuştur. 22 Mayıs 2009’da bir yerel mahkeme üç köyün iddiaları ile ilgili olarak Manastır lehine karar vermiştir. Orman Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı ayrı davalar açarak manastırı devlete ait orman alanı ile Maliye Bakanlığına ait araziye kullanmakla suçlamıştır. 1950 yılına ait resmi belgeler il idare kurulunun manastır sınırlarını onayladığını göstermektedir. Manastır yasal bir statüye sahip değildir ve Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulan bir vakıf tarafından temsil edilmektedir. Orman alanı ve Maliye Bakanlığının arazisine ilişkin beş dava rapor dönemi sonunda devam etmekteydi.

8 Temmuz’da, AİHM ülkenin, Ekümenik Patrikliği’nin Büyükkada’daki eski bir yetimhane üzerindeki mülkiyet haklarını ihlal ettiğine karar vermiştir. Patrikliğe tazminat ödenmesi veya arazinin iadesi meselesine ilişkin AİHM süreci rapor döneminin sonunda devam ediyordu.

Azınlık dini gruplar, özellikle Rum ve Ermeni Ortodoks cemaatlerin birçok mülkü geçmişte devlet tarafından istimlak edilmiş ve onlar devletin bu mülkleri iade etmesi için mücadelelerine devam etmiştir. Birçok durumlarda devlet vakıfların talimatnamelerine göre hareket etmedikleri veya onları destekleyen gayrimüslim toplulukların vakıfların devamını sağlayamayacak kadar yetersiz sayıda olduğu nedeniyle azınlık vakıflarının kontrolünü kendi eline almış ve vakıf mülkünü istimlak etmiştir. Bu tip kamulaştırma durumlarında sık sık Danıştay’a (Devlet Konseyine) başvurulmuş ve orada başarılı sonuç alınmadığında AİHM’e müracaat edilmiştir. Birçok dini

TÜRKİYE

azınlık, vakıfların tabi olduğu yasalar yüzünden ibadet yerlerini işletmekte sorunlarla karşılaşmıştır.

16 Aralık 2008'de, AİHM, iki Ermeni vakfının eskiden sahip oldukları mülklerle ilgili davalarda söz konusu vakıfların mülkiyet haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle hükümet aleyhinde iki karar vermiştir. Bu vakıflar, Samatya Surp Kevork Ermeni Kilisesi, Okulu ve Mezarlık Vakfı ve Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı'dır.

Büyükkada Asliye Mahkemesi, Çevre ve Orman Bakanlığı çalışanlarının Kasım 2007'de Heybeli Adadaki Rum Ortodoks kilisesi arazisinde restore edilmekte olan bir binaya hasar verdiklerine dair Rum Ortodoks Kilisesinin şikayetini gözden geçiriyordu. Bakanlık da Kilise aleyhinde, yazılı izin olmadan restorasyon yaptığı hakkında dava açtı ve rapor döneminin sonunda dava devam ediyordu.

1980'li yılların ortalarında Bardakçı köyünden kaçan Süryaniler 2005 yılından sonra köylerine döndüklerinde köydeki iki Süryani kilisesinden birinin Süryani cemaatine danışılmadan camiye çevrildiğini görmüştür. 2009 yılının ortalarında yeni bir cami inşaatı devam ediyordu ve yerel yetkililer Süryani toplumun liderlerine yeni caminin inşaatı biter-bitmez değiştirilen kilisenin Süryani cemaatine ibadet yeri olarak geri verileceğine dair söz vermiştir. Köye dönen Süryanilerden bazıları Süryaniler dışarıdayken mülkün yeniden sınıflandığını ve bunun da onların bir kısım arazileri kaybetmelerine sebep olduğunu iddia etti.

Dini Özgürlüğün Kötüye Kullanılması

12 Aralık 2008'de, Rize polisi Güney Afrikalı birkaç kişiyi misyoner etkinlikler göstermekle suçlayarak gözaltına aldı. Savcı ise suçlamada bulunmadan onları serbest bıraktı.

Yehova Şahitleri, askeri hizmete karşı vicdani redci konumları nedeniyle güçlüklerle karşılaşmağa devam etmiştir. Yehova Şahitleri'nin yetkilileri rapor dönemi sonunda iki üyenin vicdani red nedeniyle hala hapiste olduklarını bildirmiştir. Vicdani redçilerden Barış Görmez altı defa "emirlere itaatsizlikle" suçlanmıştır ve 2007'den beri hapidir.

TÜRKİYE

Kasım 2008’de bir mahkeme bir köy koruyucusu da dahil dört şüpheliyi Kasım 2007’de Midyat’ta Süryani Papaz Edip Daniel Savcı’yı kaçırmaktan suçlu bularak toplam 60 yıl hapse mahkum etmiştir. Diğer üç şüpheli beraat etmiştir.

28 Mayıs 2009’da, Müslümanlıktan Hristiyanlığa geçen iki kişi hakkında, Ceza Yasasının 301. Maddesine aykırı olarak “Türklüğe hakaret,” İslam dinine karşı kini teşvik etmek ve bir İncil kursu için özel vatandaşlar hakkında gizlice bilgi toplamak suçu ile 2006 yılında başlatılan dava devam etmiştir. Mahkeme 15 Ekim 2009’a ertelenen sonraki duruşma için beş şahit çağırıştır.

Zorla Din Değiştirme

Kaçırılan ABD vatandaşı çocuklar ya da Amerika Birleşik Devletlerinden yasadışı olarak çıkartılan kişiler veya Amerika Birleşik Devletlerine dönmelerine izin verilmeyenler de dahil, zorla din değiştirmeye dair hiçbir rapor bulunmamaktadır.

III. Bölüm. Dini Özgürlüğe Toplumsal Saygının Statüsü

Dini mensubiyet, inanç veya ibadet nedeniyle toplumsal taciz ve ayrımcılık yapıldığına dair bilgi alınmıştır. Rapor döneminde gayrimüslimlere karşı tehditler bir baskı havası yaratmış ve Müslüman olmayan toplulukların bazıları için özgürlüğü zedelemiştir. Dini plüralizm genellikle İslam’a ve “ulusal birliğe” yönelen bir tehdit olarak görülmüştür. Müslümanlar, Hristiyanlar, Museviler ve Bahailer ile diğer dini grupların üyeleri toplumsal şüphe ve güvensizlik ile karşılaşmıştır.

Nisan 2007’de, Malatya’daki Protestan kilisesinin üç üyesini işkence ile öldürmekle suçlanan beş şüphelinin davası rapor dönemi sonunda devam etmekteydi. Emre Günaydın Mayıs 2009’da, saldırıları yönettiği hakkında diğer şüpheliler tarafından ileri sürülen iddiaları inkara devam etmiştir. Yerel siyasi memurlar, özel askeri kuvvetler ve ülkenin milliyetçi siyasi partisinin üyelerinin olayla ilişkisine dair söylentiler bulunsa da bunlar yetkililer tarafından yalanlanmıştır. Bununla birlikte, İç İşleri Bakanlığı Aralık 2007’de resmi kişilerin bu öldürme olaylarına karıştığı konusundaki iddialarla ilgili olarak adli soruşturma başlatmıştır. Savcılar davanın,

TÜRKİYE

hükümete karşı başkaldırmayı kışkırtma planıyla suçlanan 86 kişiyi kapsayan Ergenekon davasına bağlanmasını talep etmiştir.

Malatya'da öldürülen şahısların ailelerini temsil eden avukatlardan biri Mayıs 2009'da, kendisine yönelen tehditler devam etmekle birlikte, tehdit düzeyinin önemli ölçüde azaldığını bildirmiştir.

29 Aralık 2008'de, İzmir'de bir mahkeme, Aralık 2007 tarihinde İzmir'de Rahip Adriano Francini'ni bıçaklayarak yaralayan Ramazan Bay'a beş yıl hapis cezası vermiş ancak, iyi halden dolayı cezasını dört yıl iki aya indirmiştir. Bay ayrıca, sustalı çakı taşıdığı gerekçesiyle ilave olarak beş ay hapis ve 375 lira (yaklaşık 250 ABD doları) para cezası almıştır.

Mart 2009'da kimliği bilinmeyen şahıslar gizlice Kadıköy Uluslararası Kilisesine girmiş ama zarar vermemiştir. Polis kısa bir soruşturma yapmış, herhangi bir sonuç elde etmemiştir.

2009 yılının ilk yarısında İstanbul'da iki ve İzmir'de bir Rum Ortodoks mezarlık vandalizm sonucu önemli ölçüde tahribata maruz kalmıştır. Yunan Elçiliğinin yetkilileri 29 Haziran'da İstanbul'un Edirnekapı mezarlığının yaklaşık yüzde 60'ının tahrip edildiğini tahmin ettiklerini bildirmiştir. Şubat ayında rapor edilen bazı tahrip olayları üzerine, Mart 2009'da İstanbul'un Balıklı semtindeki mezarlığın korunması amacıyla ulusal polis görevlendirilmiştir. Rapor döneminin sonuna kadar Balıklı'da başka bir olay olduğu konusunda bilgi verilmemiştir.

Çoğu Musevi ve Hristiyan toplulukları dinlerine özgür ibadet etmiş ve günlük hayatta çok az ayrımcılıkla karşılaştıklarını bildirmiştir; ancak Müslümanlıktan diğer dinlere geçenler sık sık aile ve komşularının taciz ve hakaretleri ile karşılaşmıştır. Müslüman olmayan gruplar adına etkinlik göstermek toplumsal bakımdan kabul edilmeyen ve bazen da tehlikeli davranış olarak görülmüştür.

Milliyetçi duygular bazen Hristiyan veya Yahudi karşıtı fikirler içermiştir. Musevi cemaatinin üyeleri 2006 yazında önemli ölçüde artmağa başlayan anti-Semitizmin rapor döneminde de devam ettiğini bildirmiştir. Cemaat liderlerine göre, Aralık 2008 ve Ocak 2009'da İsrail'in Gazze saldırılarından sonra Musevi işyerleri ile devletin desteklediği etkinliklerin boykot edilmesi, anti-Semitik duyguları artırmıştır. Eskişehir'deki bazı işyerleri "Yahudiler,

TÜRKİYE

Ermeniler ve köpekler giremez" şeklinde ilanlar asmıştır. Ülkedeki Musevi liderler anti-Semitizmin doğrudan doğruya Orta Doğu'daki olaylar ile ilgili olduğuna inandıklarını bildirirken, Musevi cemaatinin üyeleri de bu olaylardan kendilerinin sorumlu tutulduklarını bildirmiştir.

Aralık 2008'de Yalova Hristiyan toplumunun başkanı, bir radikal milliyetçi genç grubunun şehrin Halk Eğitim Merkezinde yapacağı konferansı ilan eden posterlerde Hristiyanların haç takmış yılanlar olarak gösterilmesi nedeniyle Yalova Emniyet Müdürlüğüne şikayette bulunmuştur. Polisin soruşturması sonucunda posterlerin izinsiz asıldığı saptanmış, polis ve belediye çalışanları posterlerin bir kısmını çıkarıp atmıştır. Buna rağmen, bir kamu binasında gerçekleştirilecek konferans için verilen izin iptal edilmemiştir.

Tehditler nedeniyle, ülkenin çeşitli yerlerinde altı Protestan papaz, bazı kilise hukuk danışmanları ve birkaç kilise, polis tarafından sıkı koruma altına alınmıştır.

Daha önceki rapor döneminin tersine Ankara'daki Hristiyan radyo istasyonu Radio Shema'ya karşı herhangi bir saldırı ya da ölüm tehdidi olmamıştır.

Laik yönetimin üyeleri veya diğer gruplar İslam etkisinden çekinerek İslam'ın siyasete karıştırılmasını reddetmiştir.

IV. Bölüm. ABD Devlet Politikası

ABD Hükümeti insan haklarını geliştirmek alanındaki genel politikası çerçevesinde Hükümet ve devlet kurumları ile din özgürlüğü konusunda görüşmeler yapar. ABD elçisi ile İstanbul ve Adana'daki konsolosluk memurları da dahil diğer diplomatik görevliler Müslüman çoğunluk ve diğer dini gruplarla yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Elçi ve diğer görevliler aynı zamanda Hükümetin, Heybeli Adadaki Halki ruhban okulunun yeniden açılmasına izin vermesi konusunda ısrara devam etmiştir.

Başkan Obama 6 Nisan 2009'da Meclise hitap etmiş ve ABD'nin, din özgürlüğüne verilen önemin bir göstergesi olarak Halkı manastırının yeniden açılması ile ilgilendiğini vurgulamıştır. Başkan Obama, 7 Nisan'da Ekümenik Patrik, Hahambaşı, Ermeni Başpiskoposu, Metropoliten Süryani

TÜRKİYE

Ortodoks ve İstanbul Müftüsü dahil dini toplulukların liderleri ile görüşmüştür.

Elçi, bakanlarla yaptığı özel görüşmelerde düzenli olarak hükümetin İslam ve diğer dini toplumlarla ilgili politikası ile birlikte, dini ayrımcılık ve din özgürlüğünü ilgilendiren başka konuları müzakere etmiştir. Elçi Diyanet İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu ile 8 Ocak 2009'da Diyanet İşleri Başkanlığının çalışmaları hakkında görüşmüştür. Elçilik ve konsoloslukların diğer görevlileri de devlet yetkilileri ile benzer toplantılar yapmıştır. Elçilik ve konsolosluklarda çalışan diplomatlar düzenli olarak çeşitli dini grupların temsilcileri ile görüşmüştür. Bu görüşmeler, Müslüman olmayan grupların karşılaştıkları sorunlar ve ülkede İslam'ın rolü de dahil çeşitli konuları kapsamıştır.

İstanbul'daki başkonsolosluk genel güvenlik stratejisi çerçevesinde azınlık dini grupları için güvenlik eğitimi sağlamıştır.